

ІМІТАЦІЙНО-ІГРОВЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОЗИЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

(Іншакова І. Є., кандидатка філологічних наук, доцентка)

Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг, Україна

Гра посідає визначальне місце в житті дошкільників, актуальним є розроблення сценаріїв і підготовка методичних рекомендацій щодо використання імітаційних ігор із навчальною метою.

Усталене у світовій педагогіці розуміння гри охоплює будь-яке змагання між тими, хто грає, дії яких обмежені певними умовами та спрямовані на досягнення певної цілі.

У науковій літературі гру визначають як форму діяльності в умовних ситуаціях, спрямованих на відтворення й засвоєння суспільного досвіду, в якому формується й удосконалюється самоврядування поведінкою.

Гра – це така діяльність, у якій відтворюються соціальні стосунки між індивідами поза умовами безпосередньої утилітарної діяльності, що надає можливість визначити її соціальну, власне людську сутність, завдання та норми взаємовідносин. Це внутрішньо мотивована діяльність в уявній ситуації за певними правилами.

Я. А. Коменський зазначав, що гра є необхідною формою діяльності дитини, яка відповідає її природі і нахилам, розглядав її як умову щасливого дитинства, засіб усебічного, гармонійного розвитку [1].

К. Ушинський стверджував, що у грі формуються усі сторони дитячої душі, розум дитини, гра має великий вплив на розвиток дитячих здібностей та нахилів.

Багато науковців присвятили свої дослідження грі (Л. Виготський, О. Запорожець, О. Леонтєв, С. Рубінштейн, Д. Ельконін). Вони зазначають, що це одна із сфер розвитку дошкільників. Низка теоретичних положень щодо дитячої гри має неабияке науково-практичне значення стосовно розглядуваної проблеми формування комунікативної позиції старших дошкільників, оскільки розкривають соціальну природу гри, її внутрішню структуру, основні компоненти ігрової діяльності, визначають значення гри для розвитку психіки дитини.

О. Леонтєв та Д. Ельконін визначають гру як певну діяльність, предмет і мотив якої лежать у самому процесі її здійснення. Саме гра за їх дослідженнями має великі можливості для розвитку інтелекту дитини.

Л. Виготський у своїх дослідженнях послідовно доводить соціальне походження гри. Науковець вважає, що дитяча гра спрямована на майбутню діяльність, оскільки дитина бачить діяльність оточуючих її дорослих людей, наслідує їй й переносить її у гру, у грі оволодіває головними соціальними відношеннями та проходить школу соціального розвитку.

В. Сухомлинський писав, що без гри немає і не може бути повноцінного розумового розвитку. Найбільш інтенсивний розвиток особистості дошкільника відбувається не на занятті, а у сфері вільного спілкування, праці, улюблених занять та грі. Саме у ній розкривається перед дітьми навколишній світ, виявляються творчі можливості особистості [2].

Таким чином, можемо стверджувати, що гра в навчанні – це активна навчальна діяльність з імітаційного моделювання предметів, процесів, явищ, що вивчаються; можливість у завуальованій формі перевірити міцність, оперативність, усвідомленість здобутих знань.

Для сучасної системи освіти ігрові форми важливі перш за все тим, що вони суттєво впливають на обсяг, глибину та свідоме засвоєння старшими дошкільниками навчального матеріалу, оскільки діти засвоюють знання, уміння, які здобуті у ході активного самостійного пошуку, у результаті ці знання та вміння більш стійкі, ніж при традиційному навчанні, яке має переважно репродуктивний характер.

Однією з провідних ознак гри є також її поліфункціональність, коли у процесі однієї й тої самої гри педагог може і вирішувати питання самоврядування, і регулювати зміну позицій окремих особистостей у дитячому колективі, і збуджувати фантазію дітей, і змінювати їхнє ставлення до певних видів діяльності та до самого себе.

В основі технології імітаційно-ігрового навчання, перш за все, лежить ігрова діяльність, що спирається на імітацію. Однією з переваг такого навчання є можливість використання методу драматизації, який ми виокремлюємо як один з методів імітаційно-ігрової технології.

Навчання з використанням імітаційно-ігрових засобів – це така форма діяльності дошкільників, в якій усвідомлюється навколишній світ, відкривається простір задля особистої активності дітей та їхньої творчості. Граючи, діти розв'язують творчі завдання, яких їм допомагають не тільки знання, вміння й навички, але й вигадка, уява, фантазія. Сама участь дитини у процесі гри, здійсненні імітації, виконанні ролі є набагато важливішою, ніж результати цієї діяльності.

Імітаційно-ігрове навчання дозволяє вихователю краще пізнати звички, характер, організаційні здібності та творчі можливості кожної дитини. У процесі імітаційної гри встановлюється тісніший зв'язок між учителем і учнем, ніж на занятті, де використовуються будь-які інші форми навчання.

Оскільки гра є переважно дитячою діяльністю, бажання грати властиве кожній дитині, а це, в свою чергу, дозволяє залучити до навчально-виховного процесу значно більшу кількість дітей порівняно з використанням інших форм, методів і прийомів навчання.

Основою взаємодії у грі є спілкування, яке надає можливість дошкільникам порівнювати себе з іншими, стверджуватися у власних здібностях, відстоювати особисту позицію, тобто гра забезпечує умови для самовираження та самоствердження особистості дитини.

Отже, гра й імітація як важлива ланка імітаційно-ігрового навчання дозволяє в ігровій формі імітувати та реалізувати у штучно створених умовах ситуації, що моделюють реальність, з яких необхідно знайти вихід. Ігрова імітація може розумітися як форма експериментальної діяльності. У процесі імітаційно-ігрового навчання вдало поєднуються предметні знання з практичною діяльністю, спрямованою на вироблення комунікативної позиції старших дошкільників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коменский Я. А. Великая дидактика. Избранные педагогические сочинения, 1955. 665 с.
2. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка. К. : Радянська школа, 1978. 263 с.